li l-ortografija Maltija għandha individwalità tagħha u għandha egħruq u s-sisien għaliha nfisha. Din hi waħda mill-provi li l-ilsien tagħna għandu kumpless lingwistiku għalih waħdu u mhux imlaqqat minn ilsna oħra.

L-alfabet Malti għandu storja antika ħafna għax kien hemm ħafna għamliet tiegħu u ġarrab ħafna tibdiliet sakemm hu wasal u ħa s-sura li għandu issa. L-alfabet li għandna l-lum sar bit-tħabrik tal-kummissjoni li kienet ħatret il-"Għaqda tal-Kittieba tal-Malti" u li l-membri tagħha damu ħafna jistudjaw, jistħarrġu u jħabblu moħħom biex ħarġu sistema ta' alfabet raġunat, xjentifiku u fonetiku li jaqdi lill-ilsien tal-poplu tagħna. Dan l-alfabet għandu l-karatteristiċi tiegħu; iżda liema alfabet li hawn fid-dinja ma ssiblux suriet jew għamliet għalih biss? L-alfabeti tal-poplu Franċiż, dak tal-poplu Ġermaniż, tal-poplu Spanjol, tal-poplu Grieg u oħrajn għandhom ittri u figuri li ma ssibhomx f'alfabeti oħrajn, imma b'daqshekk ħadd ma qal li dawk l-alfabeti huma żbaljati jew ma humiex prattiċi.

Is-sistema ta' ortografija Maltija l-lum, wara kważi nofs seklu, ixxettlet u qabdet tajjeb, saret magħrufa u aċċettata mhux biss f'Malta iżda wkoll barra minn Malta. Hi swiet biex il-kitba Maltija ssir omoġenja, u għenet mhux ftit biex tat xejra 'l quddiem lill-letteratura Maltija. Il-letteratura tagħna qatt ma ħadet qabża 'l quddiem daqs f'dan l-aħħar nofs seklu, u jekk irridu li l-ġenju u l-intellett Malti jissoktaw jagħmlu progress għandna nikkoltivaw mhux inxekklu l-ilsien tagħna, il-Malti.

KWARTINI

Ta' C. CASSAR

Jekk tħobb il-hena jew il-ferħ tad-dinja
Tistmerrx li tbati jew li tħoss uġigħ,
Qabel ma dduq il-bajtar bnin u ħelu
Jeħtieġ tħoss it-tingiż mix-xewk li fih.

* * *

(Mit-Taljan)
Jien fuqek dejjem ngħid kliem ta' foħrija
Int fuqi dejjem tqassas ilsna ħżiena
Jiġri ma jdumx li n-nies tintebah
U la tkun emmnut int u lanqas jiena.

* * *

La tgħirx għall-kbir, la tgħirx għal min isaltan,
Iż-żina tista' taħbi dmugħ ta' demm
Ftakar li s-slaleb li jitwieldu magħna
Iktar ma nikbru iktar joktor il-hemm.

DAK LI HALLA L-HARES

Ta' PAWLU CACHIA

Il-ħanut ta' Mikiel kien imballat bin-nies li ta' kull lejla kienu jiltaqgħu hemmhekk biex jaqtgħu l-leblieba ta' l-inbid jew biex jindafru dafra mal-karti tal-logħob, u fl-istess ħin iqattgħu siegħa jlaballbu fuq dik il-ħaġa li tkun l-aktar laqtithom matul il-jum. U ngħiduha, ma kienx jonqos li xi darba jew oħra jwaqqgħu l-kliem fuq ħaddieħor biex jikxfulu l-borom tiegħu.

Fost dik iċ-ċorma kien hemm Marozz il-Baħnan, raġel fuq ruħu li issa qorob biex ixellef l-erbgħin. Kien ħabrieki għall-aħħar fl-oqsma li kellu missieru, u daqqa t'id ma kienx jaħsibha darbtejn biex jagħtiha mill-aħjar li jista'.

Dan kien midħla tal-ħanut daqs il-bqija. Iżda billi kien xi ftit moħħu ħafif u mberfel, kulħadd kien idur miegħu bħall-qaqoċċa ħalli jgħadduh passata kif tmiss il-liġi. Min jistadu f'xi kelma. Min jimbuttah u jkun għoddu qalbu minn tulu fl-art. Min jibagħtu għand il-kappillan jew għand is-surġent tar-raħal b'xi qadja bla sens. Min kien jiġbidlu xi ġibda saqajh. U dak bħal mazzun jibla' kollox u jagħmel kollox b'għajnejh magħluqa. B'danakollu, hu ma kienx jagħmel dan għar-riħ bla xita. Għaliex wara li jkun qeda dak li qabbduh, mingħalih bl-akbar reqqa, kien isib jistennieh xi pinta nbid li jiblagħha f'kemm ilna ngħidu.

Mhux l-ewwel darba li b'riħet hekk kien ilegleg xi erbgħa mhux ħażin. U lanqas ma kienet darba f'mitt qamar li sħabu jirnexxielhom isakkruh u mbagħad ħalli għalihom jagħmlu burdell sħiħ bih, billi f'dik it-telqa Marozz kien jiftaħ ħalqu u jibdew ħerġin sensiela ta' ħmerijiet, waħda isbaħ mill-oħra, li l-awtur tagħhom ma jkunx għajr dak l-għasir ta' l-għenba.

Il-Baħnan kien joqgħod għal kollox bħal ħaruf. Imma kif kien ixomm li ġej il-kliem fuq il-ħares kien iqatta' l-karti ma' min kien jisimgħu jitkellem fuq hekk. Għaliex il-kelma biss ħares kienet twaħħxu u triegħdu bil-biża'.

Għalkemm kien jidher iblah quddiem l-oħrajn, hu ma kienx bla moħħ daqskemm kienu qed ipinġuh. Marozz kien makakk, u biex jieħu dak li jrid u tgħaddi tiegħu kien jinqeda b'kollox.

Marozz kien iqis lil kulħadd b'ħabib, iżda lil Bertu t-Trumbun u Wenzu l-Fdewxu ma kienx jaħmilhom b'għajnejh. Dawn kienu joħolqulu kull nasba li allaħares ma jkunux xi ħbieb li hu jaħlef bihom daqs id-dawl ta' għajnejh, li dawn kienu jħennu għalih u jifthulu għajnejh biex jeħles mis-saram li jkunu se'r jitfgħuh fih. Ma kenitx l-ewwel darba li dawn riedu jixħtuh fi xkora, u hu bid-